

Çeviriler :

ÇİN'DEKİ MÜSLÜMANLAR HAKKINDA YAPILAN ARAŞTIRMALAR*

YENİ YAYINLAR HAKKINDA BİR DEĞERLENDİRME

Yazan :DRU C. GLADNEY

Çeviren: TALİP KÜÇÜKCAN**

"Çin'de İslamiyet ve Müslümanlar" hakkında geçmişte yayımlanmış araştırmalar ve aynı alana yapılan yeni katkılara ilişkin bu kısa değerlendirme, esas olarak *Hui* adıyla bilinen, aslen Çinli olan Müslümanlar üzerine kaleme alınmış tetkikleri konu edinecektir. Çin Halk Cumhuriyeti'nce belirlenen ve tanınan diğer dokuz Müslüman millet Çince'yi ana dilleri olarak konuşmuyorlar ve muhtemelen bu milletlerle ilgili incelemelerin Orta Asya araştırmalarına dahil edilmesi daha uygun olacaktır. Çin'deki on Müslüman millettten nüfusça en kalabalığını teşkil eden Hui halkı, enine boyuna bütün ülkeye yayılmış durumda ve bu insanların İslamiyet veya atalarından kalma hatıralarından başka hiçbir ortak yönleri yoktur. Çin'deki diğer Müslüman topluluklar ise Stalinci Sovyet milliyetçiliğinin etkisinde kalan ilk komünistlerin uyguladığı, 1950'lerde bu toplulukların kendilerine mahsus milli kimlik ayırımına öncelik eden aralarındaki linguistik, bölgesel ve kültürel yakınlıkları sürdürmektedirler. Çin'deki diğer Müslüman azınlıklar Çin'in sınır bölgelerinde yerleşmiş olmalarına, tarihsel ve kültürel bakımdan da Çin haricindeki topluluklar ve bölgelere yakınlık duymalarına karşın, Hui'lere Çin'deki her kasaba, şehirde ve vilayetlerin %97'sinde (Population Atlas of China, 1987: XVI) rastlamak mümkündür ve bu topluluğun Çin'de 1300 yıllık bir geçmişi vardır. (Ma Qicheng, 1983; Pillsbury, 1981a) Ayrıca, son on yıllık zaman dilimi içerisinde, Hui'ler üzerine yapılan araştırmalarda bir patlama görülmekle ve araştırma izni kolaylaştırılmakla birlikte, Çin'deki diğer Müslüman gruplara ilişkin araştırmaların daha az olduğu gözlemlenmektedir. Bunun nedeni şu olabilir, Hui'ler dışındaki Müslüman azınlıklar siyasi bakımdan daha hassas ve uzak sınır bölgelerinde yoğunlaştıklarından dolayı,

* Makalenin orijinal adı "The Study of Islam in China: Some Recent Research" Kaynak: MESA BULLETIN, No: 27, 1993, sh. 23-30.

** TDV İslam Araştırmaları Merkezi, KISIKLI CAD. No: 7 Bağlarbaşı, İstanbul.

bu topluluklara daha az ulaşma imkanı olmuş ve genel olarak çok az sayıda önemli yayınlar yapılmıştır. Esas itibarıyla tartışma, devlet tarafından Hui toplumu olarak sınıflandırılan Müslümanların İslami inançlarına ilişkin araştırmalar üzerine yoğunlaşmakla beraber, bu değerlendirme genelde, Çin'deki İslamiyet ile ilgili araştırmalara yönelik daha geniş bilgiler ihtiva etmektedir.

1990 nüfus sayımı sonuçlarına göre, on Müslüman milletin toplam nüfusu 17.6 milyondur ve bunlar arasında Hui nüfusu 8.4 milyon olarak belirtilmiştir. Amerika nüfus sayımlarındaki benzer biçimde, Çin nüfus sayımlarında din zorunlu bir sayım kategorisi olarak konulmamıştır. Bu nedenle yukarıda verilen rakamlar, devlet tarafından yapılan, çoğunluğu İslamiyete inanan milletlere mensup sınıflandırmanın ürünüdür. Dolayısıyla nüfus sayımından elde edilen rakamlar, (Uigur komünist partisi üyeleri gibi) bu milletlerden İslamiyete gerçekten inanmayan veya İslam dininin pratiklerini yerine getirmeyenleri kapsayacağı gibi, Han ve (Yunnan'da yaşayan Tayland-Thai-Müslümanları gibi) Müslüman olması muhtemel diğer azınlık milletleri kapsam dışı bırakacaktır. Çin'deki Müslüman toplumun nüfusuyla ilgili ihtilafli tartışma hala devam ediyor; özellikle Uygurlar başta olmak üzere, bazı Müslüman milletler belirli bölgelerdeki demografik güçlerinin devletçe küçük gösterilmek amacıyla, nüfus sayılarının olduğundan daha az belirtildiği iddiasındadır. Bu iddialar, komünist dönem öncesine ait Çin Müslümanlarının sayılarının elli milyon olduğu yönündeki kırk yıldır süregelen nüfus tahmini tartışmasını yansıtmakta ve güçlendirmektedir (bkz. Yang I-fan, 1958:7-23; *The Muslim World League Journal* 6 (10): 63-68, Bu tahmin ulusları İslami basında hala tekrar edilmekte ve tartışılmaktadır. (bkz. Al-Arabi, 'Allah in China' 21 (264): 67-9, 1981; Bagader, 1983: 59-60; ve Chang, 1987: 72-4) Chang'a göre Çin'deki Müslümanların nüfusu kırk milyondur. Çin'deki nüfus sayımı ile ilgili Çin dışı kaynaklardaki değerlendirmelerin (bkz. Aird, 1982; Banister, 1984; Gladney, 1991: 222-25; Li, 1983: 325-44; Pillsbury, 1981b: 35-8) son derece olumlu olmasına rağmen, bu tartışma, Müslümanların Çin'deki İslam'a ilişkin anlayışlarını etkilemeye devam etmektedir. Devlet yetkililerinin açıkladığı rakamlara göre en güvenilir olarak belirtilen 1982 ve 1990 nüfus sayımları arasında Müslüman milletlere mensup olanların sayısında 1.2 milyonluk bir artış tesbit edilmiştir. Bu rakam, belirtilen dönemde % 13'lük bir artışa tekabül etmekte olup aynı dönemdeki % 10'luk genel Han nüfus artışını geride bırakmıştır. Japon ve Sovyet politikalarından esinlenerek ortaya atılan din ve milliyet kategorilerinin bilhassa

Çin'deki Müslümanlar ve diğer azınlıklar için problematik teşkil etmesine ve bu kategorileştirme politikasının Çin'in heterojen yapısına uygun düşmemesine rağmen böyle bir sonuç ortaya çıkmıştır (bkz. Gladney, baskıda).

Hui'lerin büyük bir çoğunluğunun ortak yönü Sünni İslam'a mensup olmaları ve Hanefi mezhebine uymalarıdır. Bununla beraber kendi içlerinde geleneksel, Tasavvufi ve reformist İslami savunan çeşitli hareketlere bölünmüşlerdir. (bkz. Fletcher, 1975; 1988; Gladney, 1987; 1991: 385-92; Mian, 1981) Raphael İsraili, (1988: 63-4) Çin'deki Müslüman Hui'ler arasında Şii'liğin de olduğunu iddia etmekle beraber, Şii'liğin müesseseseleşmiş bir varlığından söz edilemez. Sadece ilk dönem Farisi göçleri ve İslam mirasından kaynaklanan bir etkilenmeden bahsedilebilir. Herhangi bir resmi rakam olmamakla beraber, Kuzeybatılı Hui bir alimin ifadesine göre Çin'deki Hui Müslümanların yarısından çoğu 'Gedimu' diye ifade edilen gelenekçi İslamı yaşamakta olup, kendi yerel cami cemaatinin dışında bir İslami organizasyon veya tarikata bağlı değildirler. Hui Müslümanların bir grubu kendilerini 'Yehevani' olarak tanımlamaktadır. Çince'de 'Yehevani' İhvan demektir. Buradaki anlamı Vehhabilikten etkilenen İhvan-i Müslimin-Müslüman Kardeşler- demektir. Bir diğer grup ta Nakşibendiye, Kadiriye ve Kübreviye tarikatlerinin de içinde bulunduğu çok sayıdaki tasavvufi İslamı takip etmektedir. (Mao Tong, 1983: 477-82) Devlet geçmişte, en modernist ve reformist olan, eğitime destek veren, hükümetle uzlaşan ve siyasi olmayan manevi faaliyetlerde bulunan 'Yehevani' İhvanı destekleme eğilimdedir. (bkz. Lipman, baskıda) 1950'lerin sonlarında ve Kültürel Devrim esnasında ise bunun tam aksine devlet' ('feodal') olarak nitelediği ve yerel devlet otoritesini sarsabilecek kadar güçlü oldukları gerekçesiyle hem tasavvufi hem de gelenekçi bütün Hui İslami organizasyonları baskı altında tutmaya yöneldi. (bkz. Maclinnis, 1972: 169-72).

İslam dininin, Çin'de bugün Hui olarak bilinen topluluk arasında böyle uzun bir geçmişi olmasına ve İslamiyet bu ülkedeki varlığını çok çeşitli renklerde yaygın olarak sürdürmesine karşın, bilimsel literatürde bu konular ihmal edilmiştir. Burada şu soru akla gelmektedir. İslamiyetin Çin'deki uzun geçmişine rağmen, bu gerçek niçin İslam ve Müslüman toplumlar ile ilgili literatüre bir türlü girememiştir, Çin'le ilgili geleneksel eserlerde bu konuya niçin yer verilmemiştir? Bunun cevabı belki şu olabilir; Batılıların İslam araştırmaları, onlara göre merkezi oluşturan Orta Doğu üzerine yoğunlaşmıştır. Diğer bölgeler periferide (çevre-dış) kaldığı için pek ilgilenilmemiştir.

Bunun sonucu olarak Çin'deki Müslümanlar Sinolog ve İslamiyetçilerin ilgi alanlarının dışında kalmışlar ve marjinal görüldükleri için nadiren ilmi araştırma konusu olmuşlardır. İronik bir şekilde, Çin'deki Müslümanlar ya diğer Müslümanlardan ayırdedilemeyecek İslami bir topluluk olarak görüldüklerinden dolayı, ya da Han (Çin) toplumundan tefrik edilemeyecek derece asimile olduklarından (bunu ifade etmek için 'Sinicized'-Çinlileş(tir)mek-terimi kullanılıyor) dolayı araştırmaya değer bulunmamıştır. Çin'deki Müslümanların, Çin halkının çoğunluğu tarafından, asimilasyon veya isyana sürükleyecek düzeyde damgalanmak suretiyle tecrid edilmiş bir dini grup haline getirildikleri fikri, Protestan misyonerleri harekete geçirmiştir. Çin Müslümanlarını, Hıristiyanlığı kabullenecek potansiyel bir muhtediler toplumu olarak gören Marschal Broomhal (1910), G. Findlay Andrew, Mark Botham, Isaac Mason, Claude L. Pickens, Jr., F.W. Martin Taylor, W.A. Saundres ve diğerleri bir seri misyoner-yayınlar yaptılar. Çin Halk Cumhuriyeti öncesine rastlayan dönemde araştırma yapanlardan İsaac Mason, Rudolf Lowenthal ve Owen Lattimore gibileri ise, İslam'ın kendisinden ziyade Çin'deki Müslümanlara ilişkin sosyolojik verilere ve Çin'in kuzeybatı sınırlarındaki 'Büyük Oyun' siyaset maceralarına ilgi göstermişlerdir. Dolayısıyla Çin'deki Müslümanlar, hem İslamiyet hem de Sinoloji araştırmaları olmak üzere sadece potansiyel bir başkaldırı grubu veya muhtediler olarak ilgi uyandırabilecek iki türlü periferileştirilmeye maruz bırakılmıştır.

1949 ve 1980 ortalarına kadar Çin'deki Müslümanlar ve İslam üzerine yapılan araştırmalar Çin'deki kaynaklara ulaşamadığından dolayı çoğunlukla dışardaki ve özellikle Tayvan'daki arşiv araştırmalarıyla sınırlıdır. Çin'deki Müslümanlarla ilgili bu dönemde yapılan en önemli tarihi araştırmalar Aubin (1982, 1986), Fletcher (1975, 1986), Forbes (1986), Leslie (1981, 1986) ve Lipman'ın (1981, 1984a, 1984b) imzalarını taşır. Pilsbury'nin (1973, 1978) Tayvan'daki Müslümanlara ilişkin yararlı alan araştırması, Batılı araştırmacılara Müslümanların etnik ve kültürel yapılarıyla ilgili yeni görüşler kazandırmıştır. Yukarıda saydığımız eserlerin ancak bir kaçı sadece bir din olarak İslamiyeti incelemiş ve bu eserlerde esas itibarıyla etnik kimlik, tarih, siyaset ve kültürel hayatla ilgili sorunlara daha fazla ağırlık verilmiştir. Çin'deki İslamiyetin tarihi durumuna ilişkin İsraili'nin (1978, 1984) araştırma gayretleri, paradoksal biçimde, Çin'deki Müslümanların özgürlük mücedelelerini kaybetmeleri halinde tamamen asimile olmak zorunda kalacakları iddiasında bulunan yazarın, İslami 'başkaldırı'ya eleştirel olmayan önyargılı bakışının olumsuz izlerini taşır.

Çin'deki İslamiyetle ilgili bu ülkedeki bilim adamlarının araştırmaları oldukça çoktur ve bu nedenle Çinli araştırmacılarının eserlerini kısa ve yeterli derecede özetlemek mümkün değildir. 1950'lerin sonlarındaki Bai Shouyi önderliğindeki Marksist yaklaşımlı tetkikler (1953, 1974) ve devlet destekli (bkz. Huizi Jianshi, Huihui Minzu Wenti) olarak yürütülen araştırmalar, Hui milli kimliğinin doğuşunu sınıfsal kaynaklı din ve milliyetçilik teorileriyle açıklamaya çalışırlar.

Bu araştırmaların çoğunda İslamiyet, Hui kimliğinin oluşmasında olumsuz fakat canlandırıcı etkileri olan bir unsur olarak görülmektedir ve bu nedenle de İslamiyet, ciddi bir şekilde hiçbir zaman araştırma konusu olmamıştır. 1980'lerin ilk dönemlerinde Çin'deki İslam araştırmalarının türlerinden örnekler taşıyan ve giriş mahiyetinde olan yazılardan oluşan üç kolleksiyon (Mian, 1981; Qingdai, 1981; Yisilanjiao, 1982) geniş ölçüde Batılı bilim adamlarının tetkine sunuldu. Bu dönemden itibaren, İslamın dünü ve bugünü ile ilgili araştırmalarda daha olumlu bir tutumun benimsendiği gözlemlendi ve sayıları oldukça kabarık olan yayınlar hala Marksist yaklaşımla olmakla beraber, zengin bir bilgi kaynağı oluşturdu. (bkz. Chen Dasheng, 1984, 1989; Jin, 1984, 1985; Ma Qicheng, 1983; Ma Shouqian, 1989) Bunlardan Ma Tong (1983, 1986, 1989) ve Yang Huaizhon'un (1981, 1988, 1989) eserleri, Hui toplumu arasında yaygın olan dini pratikler, tarikatlar ve İslami hareketler hakkında en zengin bilgileri ihtiva etmektedir. Müslümanlar ve diğer azınlıkları kontrol etmekle yakından ilgilenen devlet basımevinin desteğiyle yayımlanan iki hacimli kolleksiyon (Li ve Feng, 1985; Z. Yisilanjiao, 1988), Batılı araştırmacılara, Çin'deki İslam ile ilgili yayın patlamasına ilişkin fikir veren kaynaklar durumundadır. Yuan ve Ming'deki önemli Müslüman şahsiyetlerin hayatları hakkındaki biyografik bilgileri ihtiva eden eserler de tarihçiler için yararlı birer kaynak oluşturmaktadır (bkz. Bai ve Yang, 1985, 1988). 1950 sonlarında yayına başlayıp, Kültür Devrimi sırasında yayınına ara verilen, Çin İslam Derneği'nce devlet destekli olarak çıkarılan *Çin Müslümanları* (Zhongguo Musilin) ve *Arap Dünyası* (Ahlabo Shijie) isimli dergiler tekrar yayımlanmaya başladığı gibi Çin ve Çin dışındaki İslam hakkındaki yayınlar da daha bağımsız bir nitelik kazanmaktadır. Akademik düzeyde ise devlet desteğinde basılan tüm ansiklopediler ve *Milliyet Lügati* (Minzu Zidian) gibi sözlükler Hui toplumu ve İslamiyet hakkında daha olumlu maddeler ihtiva etmeye başlamıştır. M.U. Huahizhong'un editörlüğünü yürüttüğü, Ningxia Sosyal Bilimler Akademisi'nce desteklenen *Hui Milliyetini Tetkik* (Hui Minzu Yanjiu) adlı

yeni dergi, Çin'de İslamiyet hakkında güvenilir ilmi bilgileri içeren bir kaynak olmaya aday gibi görünüyor.

1980 başlarından itibaren Batılı ilim adamları, Çin'e seyahat ve bu ülkedeki Müslümanlar hakkında araştırma yapma konusunda gittikçe artan bir serbestiye kavuştular ve bu ortamın sağladığı imkanlar bir kitap genişliğine ulaşan araştırma (Gladney, 1991) ve Hainan adasındaki bir köyde yaşayan Hui Müslüman toplumu üzerine doktora tezi (Pan Keng-Fong, 1992) yapılması şeklinde ürünler verdi. Bunların yanında başka yararlı seçkin eserler de (Benson ve Svanberg, 1988; Gladney, 1989) yayımlandı. Bu tetkiklerin çoğunda, daha ziyade İslamiyet ve araştırma konusunu teşkil eden Müslüman toplulukların tarihi ve sosyolojik yapıları asıl odak noktayı oluşturmaktadır. Bu noktada Batılı araştırmacıların bir eksikliği ortaya çıkmaktadır ve o da şudur: Batılı ilim adamlarının çoğunluğu aldıkları Sinoloji eğitimi bakış açısıyla Çin'deki İslamiyeti incelemeye koyulmuştur. Bunlardan çok az bir kısmı Çin'deki İslamın deruni boyutunu anlamaya kapı aralayabilecek olan Arapça, Türkçe ve Farsça dil yeteneğine ve daha da önemlisi İslâmî-teolojik sahalardaki bilgi birikimine sahiptir. Bu konularda bilgili olmanın ne kadar gerekli ve önemli olduğunu şöyle bir örnekle açıklamak mümkün: Daosim ve Tasavvuf arasındaki önemli tarihi ve mistik ilişkileri konu edinen bir araştırma, fikir tarihi ve iki gelenek arasındaki ilişkileri ortaya koyacaktır, ancak böyle bir araştırma hem İslam hem de Çin dinlerini ve bunlarla ilgili kaynakların kaleme alındığı dilleri çok iyi bilmeyi gerekli kılmaktadır. Demografik yapı, nüfus yoğunluğu, toplum siyaseti ve benzeri konular, bir yandan Çin Müslümanlarına ilişkin araştırmalara musallat olmaya devam ederken, diğer taraftan umulur ki, detaylı eğitim ve sağlanacak geniş imkanlar Çin Müslümanlarının, İslam düşüncesi, ideolojisi ve pratiğine yaptıkları katkılar ve belki de İslamiyetin Çin toplumunun değişimine etkisi ve toplumdaki merkeziliğini tesbite yönelik daha derin tetkiklere vesile olur. Günümüzde, İslamiyet hem Çin hem de Çin dışındaki ilim adamlarının önemli bir ilgi alanı haline gelmiştir. Bu ilgi neticesinde, Çin'deki İslamiyet ile ilgili incelemeleri kendine mahsus daha geniş bir araştırma geleneğine dönüştürme, bunun da ötesinde Çin toplumu ile ilgili kabulleri zorlama ve hatta İslamı periferileştiren anlayışı yıkmaya potansiyeli doğmuştur.

KAYNAKLAR

- AIRD, JOHN S. ; 1982 Population Studies and Population Policy in China. *Population and Development Review* 8(2): 85-97.
- AL-ARABI; Allah in China. *The Muslim World League Journal* 21: 67-9.
- ALLES-ADAM ; Elisabeth. 1991. Notes sur un rituel funéraire musulman en Chine du nord-est. In *La transmission du savoir dans le monde musulman périphérique*. Lettre d'information 10: 1-8.
- AUBIN, FRANÇOISE ; 1982. Islam et Etat en Chine populaire. In *L'Islam et l'Etat*, edited by Oliver Carre. Paris: Universitaires de France.
- _____ 1986. Chinese Islam: In Pursuit of its Sources. *Central Asian Survey* 5(2): 73-80.
- BAGADER, ABUBAKR A. ; 1983. Muslims in Chine: Some Popular Middle Eastern Perceptions. *Journal, Istitute of Muslim Minority Affairs*.
- BAI SHOUYI ; ed. 1953. *Huimin Qiyi (Hui Rebellions)*, 4 vols. Shanghai.
- _____ ; 1974 *Huizu, Huijiao, Huimin Lunji (Collected Essays on the Hui Nationality, Hui Religion, and the Hui People)*. Kowloon: n.p.
- BAI SHOUYI AND YANG HUAIZHONG ; eds. 1985. *Huizu renwu zhi, Yuan dai (annals of Hut Personages, Yuan Dynasty)*. Yinchuan: Ningxia People's Publishing Company.
- _____ ; 1988. *Huizu renwu zhi, Ming dai (Annals of Hui Personages, Ming Dynasty)*. Yinchuan: Ningxia People's Publishing Company.
- BANISTER, JUDITH ; 1984. An Analysis of Recent Data on the Population of China. *Population and Development Review* 10(2): 241-7.
- BENSON, LINDA ; 1990. *The Ili Rebellion: The Moslem Challenge to Chinese Authority in Xinjiang, 1944-1949*. New York: M.E. Sharpe.
- BENSON, LINDA AND INGVAR VANBERG ; eds. 1988. *The Kazaks of China: Essays on an Ethnic Minority*. Acta Universitatis Upsaliensis, Studia Multiethnica Upsaliensia, No. 5. Stockholm: Uppsala University.
- BROOMHALL, MARSHALL; 1910. *Islam in China: A Neglected Problem*. New York: Paragon Book Co.

- CHEN DASHENG ; ed. 1984. *Islamic Inscriptions in Quanzhou: Fujian People's Publishing Society.*
- ____; 1989. The Role of the Mosque in the Reacceptance of Islam by Muslim Descendants in Quanzhou during the Ming Dynasty. In *The Legacy of Islam in China: An International Symposium in Memory of Joseph F. Fletcher*, edited by Dru C. Gladney. Conference Volume. Cambridge: Harvard University, 14-16 April.
- CHINESE ISLAMIC RESEARCH COMMITTEE ; 1988. *Zhongguo Yisilanjiao Yanjiu Wenji* (Compendium of Chinese Islamic Research). Yinchuan: Ningxia People's Publishing Society.
- FLETCHER, JOSEPH ; 1975. Central Asian Sufism and Ma Ming-hsin's New Teaching. in *Proceedings of the Fourth East Asian Altaistic Conference*, edited by Ch'en Chieh-hsien. Taipei: National Taiwan University.
- ____; 1986. Les 'voies' (turuq) a soufites en chiens. In *Les orders mystiques dans l'Islam, cheminements et situation actuelle*, edited by Alexandre Popovic. Paris: Éditions de l'École des hautes études en sciences sociales.
- FORBES, ANDREW D.W. ; 1986. Warlords and Muslims in Chinese Central Asia. Cambridge: Cambridge University Press.
- GANSU PROVINCIAL ETHNOLOGY DEPARTMENT ; 1982. *Yisilanjiao zai Zhongguo* (Islam in China). Yinchuan: Ningxia People's Publishing Society.
- GLADNEY, DRU C. ; 1987. Muslim Tombs and Ethnic Folklore: Charters for Hui Identity. *The Journal of asian Studies* 46(3): 495-532.
- ____; ed. 1989. *The Legacy of Islam in China: An International Symposium in Memory of Joseph F. Fletcher*. Conference Volume. Cambridge: Harvard University, John King Fairbank Center, 14-16 April.
- ____; 1990. The Ethnogenesis of the Uigur. *Central Asian Survey* 9(1): 1-28.
- ____; 1991. *Muslim Chinese: Ethnic Nationalism in the People's Republic*. Cambridge: Harvard University Press.

- ____ ; 1992. Transnational Islam and Uighur National Identity: Salman Rushdie, Sino-Muslim Missile Deals, and the Trans-Eurasian Railway. *Central Asian Survey* 11(3): 1-21.
- ____ ; (forthcoming). Salman Rushdie in China: Religion, Ethnicity, and State Definition in the People's Republic. In *Asian Visions of Authority: Religion and the Modern States of East and Southeast Asia*, edited by Helen Hardacre, Laurel Kendall, and Charles Keyes. Honolulu: University of Hawaii Press.
- GLADNEY, DRU C. ; and Ma Shouqian. 1990. Interpretations of Islam in China: A Hui Scholar's Perspective, *Journal, Institute for Muslim Minority Affairs* 10(2): 475-86.
- HUIZU JIANSHI EDITORIAL COMMITTEE. ; 1978. *Huizu Jianshi (Brief History of the Hui)*. Yinc-chuan: Ningxia People's Publishing Society.
- ISRAELI, RAPHAEL ; 1978. *Muslims in China*. London & Atlantic Highlands: Curzon & Humanities Press.
- ____ ; 1984. Muslims in China: Islam's Incompatibility with the Chinese Order. In *Islam in Asia*, Vol. II, edited by Raphael Israeli and Anthony H. Johns. Boulder, CO: Westview Press.
- ____ ; 1988. Is There Shi'a in Chinese Islam? *Journal, Institute for Muslim Minority Affairs* 9(1): 49-66.
- JIN YIJU ; 1984. The System of Menhuan in China: An Influence of Sufism on Chinese Muslims. *Ming Studies* 13: 34-45.
- ____ ; 1985. Sufeipai yu Zhongguo Menhuan (Sufism and China's Menhuan) *In Xibei Yisilanjian Yanjiu* (Northwest Islam Research). Gansu Provincial Ethnology Department Lanzhou: Gansu Nationality Publishing Society.
- LESLIE, DONALD DANIEL ; 1981. *Islamic Literature in Chinese, Late Ming and Early Ch'ing; Books, Authors and Associates*. Canberra: Canberra College of Advanced Education.
- ____ ; 1986. *Islam in Traditional China: A Short History to, 1800*. Canberra: CCAE.
- LI, C.; 1983. The Quality Control of the 1982 Population Census in China. Paper presented at the meeting of the International Statistical Institute, Madrid.

- LI XINGHUA AND FENG JINYUAN ; eds. 1985. *Zhongguo Yisilanjiaoshi Cankao Ziliao Xuanbian, 1911-1949* (China Islamic History Reference Material Selections, 1911-1949), 1985. Vols 1 &2. Yinchuan: Ningxia People's Publishing Society.
- LIPMAN, JONATHAN N. ; 1981. *The Border World of Gansu, 1895-1935*. Ph D. Dissertation, Stanford, CA: Stanford University.
- _____ ; 1984a. Ethnicity and Politics in Republican China: The Ma Family Warlords of Gansu. *Modern China* 10.3: 285-316.
- _____ ; 1984b. Patchwork Society, Network Society: A Study of Sino-Muslim Communities. In *Islam in Asia*, edited by Raphael Israeli and Anthony H. Johns. Vol. 2. Boulder, CO: Westview Press.
- _____ ; 1986. The Third Wave: Establishment and Transformation of the Muslim Brotherhood in Modern China. Paper presented at the China Colloquium of the Henry S. Jackson School of International Studies, University of Washington, 20 February. (Forthcoming in *Etudes Oriental* No. 13/14).
- MA QICHENG ; 1983. A Brief Account of the Early Spread of Islam in China. *Social Sciences in China* 4: 97-113.
- MA SHOUQIAN ; 1989. The Hui People's New Awakening at the End of the 19th Century and Beginning of the 20th Century. In *The Legacy of Islam in China: An International Symposium in Memory of Joseph F. Fletcher*, edited by Dru C. Gladney. Conference Volume. Cambridge: Harvard University, 14-16 April.
- MA TONG ; 1983. *Zhongguo Yisilan Jiaopai yu Menhuan Zhidu Shilue* (A History of Muslim Factions and the Menhuan System in China). 1st edition, 1981. Yinchuan: Ningxia People's Publishing Society.
- _____ ; 1989. China's Islamic Sainly Lineages and the Muslims of the Nortwest. In *The Legacy of Islam in China: An International Symposium in Memory of Jesoph F. Fletcher*, edited by Dru C. Gladney. Conference Volume. Cambridge: Harvard University, 14-16 April.
- _____ ; 1986. *Zhongguo Yisilan jiaopai menhuan suyuan* (Trancing the Source of China's Islamic Orders and Menhuan). Yinchuan: Ningxia People's Publishing Society.

- MA WEILIANG ; 1986. Yunnan Daizu, Zangzu, Baizu, he xiao liangshan Yizu diqu de Huizu (Yunnan Dai, Tibetan, Bai Tibetan, Bai, and Little Liangshan Mountain Yi Minority Area Hui Peoples). *Ningxia Shenxi Kexue* 1.
- MACINNIS, DONALD E. ; comp. 1972. *Religious and Practice in Communist China*. New York: Macmillan Company.
- MIAN WEILING ; 1981. *Ningxia Yisilan Jiaopai Gaiyao* (An Outline of the Islamic Fations of Ningxia). Yinchuan: Ningxia People's Publishing Society.
- MINZU WENTI RESEARCH COCIETY ; eds. 1982. *Huihui Minzu Wenti* (The Question of the Nui Nationality). Beijing: Nationalities Publishing Society.
- NINGXIA PHILOSOPHY AND SOCIAL SCIENCE INSTITUTE ; ed. 1981. *Qingdai Zhongguo Yisilan jiao Lunwji* (Essays on Islam in China During the Qing Perod). Yinchuan: Ningxia People's Publishing Society.
- PANG KENG-FONG ; 1992. The Dynamics of Gender, Ethnicity and State Among Austronesian-speaking Muslims of Hui-Utat of Hainan Island. Unpublished Ph. D. Dissertation. Los Angeles: University of California.
- PILLSBURY, BARBARA ; *Cohesion and Cleavage in a Chinese Muslim Minority*. Ph. D. Dissertation. New York: Columbia University.
- _____ ; 1978. Being Female in a Muslim Minortiy in China. In *Women in the Muslim World*, edited by Lois Beck and Nikki Keddie. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- _____ ; 1981a. Muslim History in China: A 1300-Year Chronology. *Journal, Institute for Muslim Minority Affairs* 3(2): 10-29.
- _____ ; 1981b. The Muslim Population of China: Clarifying the Question of Size and Ethnicity. *Journal, Institute for Muslim Minority Affairs* 3(2): 35-58.
- POPULATION ATLAS OF CHINA ; 1987. Population Census Office of the State Council of the People's Republic of China and the Institute of Geography of the Chinese Academy of Sciences. Oxford: Oxford University Press.

YANG (MOHAMMED USIAR) HUAİZHONG ; 1981. Lun shiba shiji Zhehlinye Musilin di qiyi (on the 18th Century Jahriyya Muslim Uprisings). In *Qingdai Zhongguo Yisilan jiao Lunji* (Essays on Islam in China During the Qing Period), edited by the Ningxia Philosophy and Social Science Institute, Yinchuan: Ningxia People's Publishing Society.

——— ; 1988. Li lun sufeipai zai Zhongguo neidi Yisilanjiao zhong de fazhan (A Discussion of the Development of Sufism in Internal China's Islam). In *Zhongguo Yisilanjiao yanju wenji* (Compendium of Chinese Islamic Research), edited by the Chinese Islamic Research Committee. Yinchuan: Ningxia People's Publishing Society.

——— ; 1989. The Eighteenth Century Gansu Relief Fraud Scandal. In *The Legacy of Islam in China: An International Symposium in Memory of Joseph F. Fletcher*, edited by Dru C. Gladney. Conference Volume, Harvard University, 14-16 April.

——— ; (forthcoming). Sufism among the Muslims in Gansu, Ningxia, and Qinghat. In *Minority Nationalities of China: Language and Culture*, edited by Charles Li and Dru C. Gladney, Amsterdam: Mouton.

YANG I-FAN ; 1969. *Islam in China*. 1st edition, 1958. Hong Kong: Union Press.